

Prologus

superbia et non solum subiectos regibus
tuncur opprimere: sed datam sibi gloriam
non ferentes: in ipsos qui de ierunt moluntur
insidias. Nec contenti sunt gratias
non agere beneficiis: et humanitatis in se iura
violare: sed dei quodam cuncta cernentes
arbitrantur se posse fugere sententiam. Et
interim zelantur praeperunt. ut eos qui credis
ta sibi officia diligenter obseruaret. et ita
cuncta agunt ut omnium laude digni sint. me
dicioz cuniculis conentur subuertere dum
aures principum simplices ex sua natura
alios eorum imitatores. callida fraude decipiunt
Que res et ex veteribus probat historiis. et
et his qui gerunt quotidie. quod malis quoniam
da suggestionibus regum studia deprauent
Cum prouidendum est paci omnium prouinciarum
Nec putare debemus si diuersa iubeamus
et animi nostri uere leuitate: sed per quanta
te et necessitate temporum: ut reipublice pos
scit utilitas ferre iniuriam. Et ut manife
stius quod dicimus intelligatis. Amadathi
am adathi. et ait et gente macedo. alien
quod a psarum sanguine. et pietate neminem sua
crudelitate accumulatis: pegrinam a nobis
susceptum est: et tantam in se expertus huma
nitate ut per nos vocaret. et adoraret
ab omnibus post regem secundum. qui inter
gantie tumorem sublatum est. ut regno pri
uare nos iuteret et spiritu. Nam mardo
chum cuius fide et beneficiis uiuimus et con
sorte regni nostri hester. cum omni genere te su
nonis quibusdam atque inauditis machi
nis experit in morte. hoc cogitans ut
illis intersectis insidiaret neminem solitudi
ni. et regnum psarum transferret in mace
donas. Nos autem a pessimo mortalium
iudeos neci delinatos. in nulla peccat
culpa repperimus: sed contrario iustis ut
tes legibus. et filios altissimi et maximi
semperque uiuentis dei cuius beneficio et pa
tribus nostris et nobis regnum est traditum. et
usque hodie custodimus. Cum eas litteras quas
sub nomine ille dixerat sciatis esse irri
tas. Pro quo scelere anne portas huius
urbis. id est susi: et ipse qui machinat est
et omnis cognatio eius pendet in patibus
lis: non nobis. sed deo reddere ei quod me

ruit. Hoc autem edictum quod nunc mittimus
in cunctis urbibus pronatur ut liceat
iudeis uti legibus suis. Quibus debetis
esse amminiculo ut eos qui se ad necem
eorum parauerunt possint interficere:
terciadecima die mensis duodecimi qui
uocatur adar. Hanc enim diem deus omnipo
tes memoris et luctus eius uertit in gau
dium. Cum et uos inter ceteros festos die
es hanc habetote diem et celebrate eam
cum omni leticia: ut et in posterum cogno
scantur omnes qui fideliter preceptis obediunt
dignam per fide recipere mercedem. qui autem
insidiant regno eorum: perire pro scelere.
His autem prouincia et ciuitas que nolue
rit solennitatis huius esse particeps gla
dio et igne pereat. et sic deleat ut non solum
hominibus: sed etiam in uia bestiarum sit in semper
ternum per exemplo precepti et inobediencie.

Explicit liber hester. Incipit prologus
in Job secundum translationem septuaginta

302 per singulos scriptu
re diuine libros aduersa
riorum mittere maledictis
qui interpretationem meam
reprehensionem septua
ginta interpretum criminant: quasi non
apud grecos aquila symmachus et theo
dotion. uel uerbum e uel uel sensum e
sensu. uel ex utroque comixtum et medie te
peratum genus translationis expresserint
et omnia ueteris instrumenti columi
na. Origenes obelis asteriscisque distinxerit:
quod uel additos uel theodotione sum
ptos translationi antiquae inseruit pro
bans defuisse quod additum est. Dicant
igitur obrectatores mei recipere in toto
quod in partibus susceperunt. aut inter
pretationem meam cum asteriscis suis rade
re. Neque enim fieri potest ut quos plura
intermisisse susceperint non eosdem etiam
in quibusdam errasse fateantur. primum in
iob: cui si ea que sub asteriscis addita sunt
subtraxeris pars maxima deturbabitur.
et hoc dumtaxat apud grecos. ceteris
rum apud latinos ante eam transla
ff inq

tionē quā sub asteriscis 7 obelis nuper edidim? septingēti ferme aut octingēti versus desunt vt decurtat? 7 laceratus corrosusq; liber feditate sui publice legētib; pbeat. **H**ec aut translatio nullū de veterib; sequit̄ interpretē: sed ex ipso hebraico arabicoq; sermone. 7 interdū syro. nūc verba: nūc sensus. nūc simul vtrūq; resonabit. **O**bliquus enī etiaz apud hebreos totus liber fert̄ et lubric? et qđ greci rhetores vocāt scematis me nos. dum qui aliud loquit̄. aliud agit. **U**t si velis anguillā vel murenulā stricis tenere manib; q̄to fortius p̄sseris. tāto citius elabit̄. **M**emini me ob intelligentiā huius voluminis lydeū quendā p̄ceptorē. q̄ apud hebreos primus haberi putabā. nō p̄uis redemisse numis: cuius doctrina an aliquid p̄fecerim. nescio. **H**oc vnū scio: nō potuisse me interpretari: nisi qđ ante intellexerā. **A** principio itaq; voluminis vsq; ad verba iob apud hebreos. p̄sa orō est. **H**oro a verbis iob in quib; ait. **H**ere at dies in qua natus sum 7 nox in qua dictū est. cōceptus est homo: vsq; ad eū locū vbi ante finē voluminis scriptus est. **I**dcirco ipse me replendo 7 ago penitentia in fauilla et cinere: hexametri versus sunt. dactylo spondeoq; currentes. et p̄pter lingue ideoma crebro recipites 7 alios pedes non earundē sillabarū sed earundē temporū. **I**nterdū q̄z rythmus ipse dulcis et tynnul? fert̄ numeris pedū solutis: qđ metrici magis q̄z simplex lector intelligūt. **A** supradicto aut versu vsq; ad finē libri p̄uū comma qđ remanet: p̄sa oratione conterit̄. **Q**đ si cui videt̄ incredulū metra scilicet esse apud hebreos. 7 in morē nostri flacci greciq; pindari 7 alcei 7 sapho. vel psalteriū vel lamentatōes Jeremie vel oia ferme scripturarū cātica p̄prehendēdi legat philonē. iosephū. origenē cesariensem. eusebiū 7 eorū testimonio me verū dicere cōprobabit. **A**udiāt quā p̄pter canes mei. idcirco me in hoc volumine laborasse: non vt interpretationē

antiquā reprehenderē. sed vt ea que in illa aut obscura sunt. aut omissa. aut certe scriptorū vicio deprauata. manifestiora nra interpretatione fierēt: et hebreum sermonē ex pte didicimus. et in latino pene ab ipis cunabilis inter grāmaticos 7 rhetores 7 philosophos detriti sumus. **Q**đ si apud grecos post septuaginta editionē iā christi euāgelio choruscante iudeus aquila 7 hymmachus ac theodotion iudaicātes heretici sunt recepti q̄ multa mysteria saluatoris subdola interpretatione celarūt. et tū in hebraicis habent apud ecclesias 7 explanantur ab ecclesiasticis viris: quātomagis ego christianus 7 de parentib; christianis natus. 7 verū crucis in mea fronte portās. cuius studiū fuit omissa repetere. deprauata corrigere: et sacramēta ecclesie puro et fidei aperire sermone. vel a studiosis vel a malignis lectorib; nō debeo reprobari. **H**abeāt qui volunt veteres libros vel in mēbranis purpureis auro argentoq; descriptos. vel vncialib; vt vulgo aiūt litteris onera magis erarata q̄ codices dummodo mihi meisq; permittāt pauperes habere scedulas. et nō tā pulcros codices q̄ emēdatos. **U**traq; aut editio et septuaginta iuxta grecos 7 mea iuxta hebreos. in latinū meo labore translata est. **E**ligat vnusquisq; qđ vult. et studiosum me magis q̄ maliuolū p̄bet.

Explicit prologus in Job.

Item alius plogus in Job.

I aut fiscellam iunco texerē. aut palmarū folia cōplicare vt in sudore vult? mei comedere panē 7 petris opus sollicita mēte ptractare: nullus morderet: nemo reprehenderet. **N**unc autē quia iuxta sententiā saluatoris volo opari cibū q̄ nō perit. et antiquā diuinorū voluminū viam sentib; virgultisq; purgare: error mihi geminus infigitur: corrector viciorū falsari? voco: 7 errores nō auferre

sed ferere. Tanta est enī vetustatis cō-
suetudo et etiam cōfessa plerisq; vicia
placeāt: dñi magis pulcros haberent
codices q̄ emendatos. Quapropter o-
fratres dilectissimi vnicum nobilitatē
et hūilitatis exēplar p̄ flabello calathis
sportellisq; munusculis monachoz. spi-
ritalia hęc māsura dona suscipite. ac be-
atum iob q̄ adhuc apud latios iacebat
in stercore. ⁊ vermib; scatebat error: in-
tegrū immaculatūq; gaudete Quō. n.
post probationē atq; victoriā duplicia
sunt ei vniuersa reddita. ita ego in lin-
gua nostra vt audacter loquar feci euz
habere q̄ amiserat. Igit̄ et vos et vnū
quēq; lectorē solita pfatione cōmoneo
et in principijs libroz eadē semp anne-
ctens rogo vt vbiq; sp̄ p̄cedentes vir-
gulas videritis. sciatis ea que subiecta
sunt in hebraicis voluminib; nō haberi
Porro vbi stelle imago p̄fulserit: ex he-
breo in sermone nō addita sunt. Nec
nō ⁊ illa q̄ haberi videbant̄ et ita corru-
pta erant vt sensum legentib; tollerēt
orātib; vobis magno labore correxi. ma-
gis vtile quid ex odio meo ecclesijs xp̄i
venturū ratus q̄ ex alioz negocio.

Incipit argumētū in librū Job.

In terra quidē habitasse iob
i vstidi in finib; idumeez a-
rabie. ⁊ erat ei ante nomen
iobab. Et accepit vxorē era-
bissam. ⁊ genuit filiū quē vocauit ennō
Erat autem ip̄e filius quidem careth
de esau filijs filius: de matre vero losra.
ita vt sit quintus ab abraā. Et hi sunt
reges q̄ regnauerūt in edom. in qua et
ipse regnauit sed prim⁹ in ea regnauit
balach filius beoz. et nomen eiusdē ci-
uitatis nachaba. Post hūc autē balach
Post eū iobab qui vocatur iob. Post
iob autē custram. qui erat dux ex thema-
nozū regione. Et post illuz regnauit
adar filius beath. qui exiit madian in
campo moab et nomen ciuitatis eius
chethauith.

Explicit argumentum.

Incipit liber Job. Capitulū I

Ir erat inter

ra hus noīe iob. Et erat
vir ille simplex et rectus
ac timēs dēū et recedens

a malo. Natiq; sunt ei septē filij ⁊ tres
filie. Et fuit possessio eius septē milia
ouium: et tria milia cameloz: quingēta
q̄ iuga boū. et quingēte asine: ac fami-
lia multa nimis. Eratq; vir ille magn⁹
inter oēs oriētales. Et ibant filij eius
et faciebāt cōuiuia p̄ domos. vnusq;sq;
in die suo. Et mittētes vocabant tres
sorores suas vt comederēt et biberent
cū eis. Long; in orbem transissent di-
es cōuiuij. mittebat ad eos iob et san-
ctificabat illos: cōsurgensq; diluculo of-
fererat holocausta p̄ singulos. Dicebat
enī. Ne forte peccauerint filij mei. et be-
nedixerint dēo in cordib; suis. Sic fa-
ciebat iob cunctis dieb;. Quadā antē
die cum venissent filij dei vt assisterent
coram domino affuit inter eos etiā sa-
than. Cui dixit dominus. Unde venis
Qui respondens ait. Circūui terrā et
perambulauī eam. Dixitq; dñs ad eū.
Nunquid considerasti seruum meum
Job q̄ nō sit ei similis in terra homo
simplex et rectus ac timēs dēum. et re-
cedens a malo: Cui respondens sathā
ait. Nunquid frustra iob timet dēum?
Nōne tu vallasti eum ac domū eius.
vniuersamq; substantiam eius per cir-
cuimitū: Operibus manū eius bene-
dixisti et possessio eius creuit in terra.
Sed extende paululum manū tuam.
et tange cuncta que possidet. nisi in sa-
ciem benedixerit tibi. Dixit ergo dñs
ad sathan. Ecce vniuersa que habet in
manu tua sunt: tantum in eum ne extē-
das manū tuam. Egressusq; est sathā
a facie dñi. Cum autem quadam die fi-
lij et filie eius comederēt et biberēt vi-
num in domo fratris sui. primo geniti:
nuncius venit ad iob q̄ diceret. Boues
arabāt. et asine pascebantur iuxta eos.